

Govern de les Illes Balears
Conselleria de Salut
Direcció General de Salut Pública i Participació

Sexe segur i responsable

Projecte d'educació per a la salut adreçat a
l'alumnat de 3r i 4t d'ESO, batxillerat, formació
professional bàsica i cicles formatius

Coordinació Autònoma de Drogues i
de l'Estratègia de la Sida

CONTINGUTS:

JUSTIFICACIÓ	3
OBJECTIUS	4
DESTINATARIS	4
ÀREES IMPLICADES	4
METODOLOGIA.....	4
ACTIVITATS.....	5
AVALUACIÓ.....	6
CONTACTE.....	6
MATERIAL DIDÀCTIC	6

JUSTIFICACIÓ

El projecte “Sexe segur i responsable” forma part dels esforços que es duen a terme, des de la Direcció General de Salut Pública i Participació, per tractar la **prevenció** dels principals riscos associats a les relacions sexuals: **VIH/sida, infeccions de transmissió sexual (ITS) i embarassos no desitjats.**

Les relacions sexuals sense protecció són avui en dia la principal via de transmissió de la infecció per VIH, fins al punt de poder afirmar que el VIH s’ha convertit pràcticament en una ITS. Les Illes Balears és una de les comunitats autònomes amb una **incidència de sida de les més altes d’Espanya.**

A les Illes Balears hi ha una **tendència ascendent en la incidència de la sífilis** i tenim, en relació a les altres comunitats autònomes, una de les **incidències més altes de sida y d’interrupció voluntària de l’embaràs**: el 2014 avortaren 247 al·lotes menors de 20 anys.

L’ús del preservatiu entre la població jove **està cada dia més estès**. Malgrat aquesta tendència favorable, **hi ha també indicadors indirectes de pràctiques sexuals desprotegides** com les interrupcions voluntàries de l’embaràs, i la utilització cada vegada més freqüent dels mètodes anticonceptius d’emergència, **que podrien ser de risc** per a la infecció per VIH i les ITS.

Diversos estudis mostren que hi ha diferents **factors que influeixen a l’hora d’utilitzar mesures preventives en les relacions sexuals entre la gent jove**; entre ells, els més rellevants són: la baixa percepció de risc, els ideals romàntics, la dificultat per a una efectiva comunicació i negociació sexual, la influència del grup d’iguals, els rols de gènere, la multitud d’influències externes que poden afavorir una disminució del control de la situació (drogues, alcohol, mantenir relacions sexuals en llocs poc íntims...) etc.

Al començament de l’adolescència es poden establir models duradors de gestió responsable de la pròpia salut. **És un moment idoni per valorar la forma com es gestiona la pròpia salut i per determinar si es té o no un comportament responsable.** Per això, **és important** en aquesta etapa de la vida **informar i sensibilitzar sobre la prevenció del VIH, de les ITS i dels embarassos no desitjats,**

Finalment cal recordar la **conveniència d’integrar la prevenció dels riscos en les relacions sexuals en el marc més ampli de l’educació afectiva sexual.**

OBJECTIUS

1. Conèixer els mecanismes de transmissió de la infecció per VIH i de les altres ITS.
2. Prendre consciència de la pròpia vulnerabilitat.
3. Conèixer els mètodes de prevenció de les ITS.
4. Conèixer les falses creences sobre la possibilitat que es produeixi un embaràs.
5. Informar sobre els actuals mètodes anticonceptius.
6. Desenvolupar les habilitats en la negociació per a la utilització de mètodes preventius d'ITS i d'embarassos.
7. Aprendre a gestionar la pressió del grup.

DESTINATARIS

Alumnat de 3r i 4t d'ESO, batxillerat, formació professional bàsica i dels cicles formatius.

ÀREES IMPLICADES

Tutoria grupal, Ciències de la Natura, Ciències Socials, Geografia i Història, Biologia, Llengua i Literatura, Ètica, Art...

METODOLOGIA

La metodologia és **activa-participativa**. L'aprenentatge significatiu s'aconsegueix sobretot mitjançant metodologies actives i quan l'alumnat hi participa, de manera responsable. Les metodologies participatives que es poden utilitzar a l'aula són: treballs en grup, debats, jocs de rols, pluja d'idees, etc.

Quan es parla de VIH, ITS i embarassos no desitjats també es tracten temes de sexualitat que, en algunes ocasions, poden generar ansietat entre l'alumnat o inseguretats en el professorat. Algunes **orientacions que us poden servir d'ajuda per tractar aquest tema dins l'aula són les següents:**

- Adequar el projecte a les necessitats i capacitats de cada aula o grup, adaptant les activitats, les qüestions a debatre, etc.
- Crear un clima de confiança, respecte i participació. El respecte i la confiança en el grup s'afavoreix en quan es respecten els límits personals. És fonamental no obligar a donar l'opinió i no criticar les valoracions que es fan (sobre sexualitat, diferents fets i conductes, etc).
- Canalitzar convenientment l'ansietat que pugui aparèixer en el grup. Analitzar amb tolerància les situacions d'ansietat (rialles, silencis, interrupcions...) xerrar de forma clara i pràctica, pot ajudar a reduir-la.

- El llenguatge ha de ser planer, clar, concret i no sexista.
- El personal docent no té perquè saber-ho tot, ni tenir totes les respostes. Les respostes es poden cercar conjuntament entre el professorat i l'alumnat.

ACTIVITATS

Aquest projecte abasta les **activitats** següents:

1. Taller informatiu sobre VIH, ITS i embarassos no desitjats.

Per poder dur a terme la realització d'aquest taller, la Coordinació Autònoma de Drogues i de l'Estratègia de la Sida facilita una **Presentació animada titulada "Sexe segur i responsable"** on s'explica, d'una manera senzilla i adaptada al jovent, què són el VIH i les ITS, com es transmeten, com es poden protegir, què s'ha de fer en el cas d'haver tengut alguna pràctica de risc i els diferents mètodes anticonceptius. També es facilita una relació dels diferents recursos existents a les Illes Balears en temes de sexualitat.

La durada prevista és d'uns 35 minuts i **es pot complementar amb la projecció d'algun vídeo relacionat amb el tema, o amb alguna dinàmica de grup.**

S'adjunta a la presentació el **document "Informació per al professorat "** amb informació clara sobre el VIH, les ITS (què són?, via de transmissió, prevenció, recursos...) i els mètodes anticonceptius amb **enllaços a pàgines web i vídeos.**

2. Dinàmiques per reforçar, aclarir i fiançar conceptes d'una manera activa.

La Coordinació Autònoma de Drogues i de l'Estratègia de la Sida ha seleccionat una sèrie de dinàmiques per realitzar dins l'aula, on s'especifica la durada aproximada de cada una d'elles. **Aquestes dinàmiques es poden treballar en una o més sessions**, segons la temàtica que es vulgui treballar.

Les dinàmiques proposades són sobre el VIH, les ITS i els embarassos no desitjats (prendre consciència de la pròpia vulnerabilitat, actitud enfront del VIH i de les ITS, la pressió de grup...), **sexes sense penetració i el preservatiu** (aprendre a posar i proposar el preservatiu) que es treballaran mitjançant la interacció del grup.

AVALUACIÓ

Per conèixer la satisfacció i l'opinió del professorat i de l'alumnat, així com l'adequació del projecte als seus objectius i a les característiques dels centres educatius, es duran a terme les avaluacions següents:

- Avaluació per part del professorat mitjançant un full d'avaluació.
- Avaluació grup focal del professorat.
- Avaluació grup focal d'alumnes.

CONTACTE

La persona de contacte és Margalida Ordinas Vaquer, vihsida@dgsanita.caib.es, telèfon 971 177 360, de la Coordinació Autonòmica Drogues i de l'Estratègia de la Sida, Direcció General de Salut Pública i Participació.

MATERIAL DIDÀCTIC

Els documents que es trametran una vegada admesa la sol·licitud són:

- Informació per al professorat.
- Presentació animada amb una guia per ajudar a la presentació.
- Dinàmiques de grup.
- Fulls d'avaluació.

Segons les dinàmiques que realitzeu ens podeu sol·licitar preservatius i fullets d'anticoncepció i VIH.